

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre 20 kor., fél évre 10 kor., negyedévre 5 kor., egyes szám 40 fillér.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési pénzek és reklamációk: a lap szerkesztősége, illetve kiadóhivatala címére küldendő.

Társadalmi, gazdasági és politikai hetilap

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Tantók és jegyzők részére egész évre 15 korona.

Hirdetési díj: minden szó ára 80 fillér.

Ennek megfelelően számítjuk a terület hirdetést. A vastagbetűs és aláhúzott szavak kétszeresen számítanak! A korlátozás-hoz való jogukat fenntartjuk.

Nyílittér sora 4 korona.

Az entente anyag-politikája.

A háboru alatt az entente minden semleges és ellenséges ország határa felé kereskedelemellenőrző szerveket állított fel. Ezek a kirendeltségek a blokálandó országokba kivittelt nem engedélyeztek. Nyílt titok azonban, hogy a blokádnak ellenére a fontosabb cikkeket Oroszország épügy, mint Németország és a volt Monarchia, profites semlegesektől, vagy entente-beliektől kapta.

Jött a háboru vége. Az entente hivatalos ellenőrzése megmaradt ugyan, de a szinfalak mögött megindult a busás haszonért való versengés. Megkezdődött a hajszja az öt esztendő alatt kiürült áruaktárak, a felszabaduló üres piacok, éhes bendőmeztőléséből eredő nagy haszonért. A fegyelem az entente ellenőrzésben meglazult, mert profitról volt szó. Az egyik tullicitálta a másikat, megelőzte és becsapta a szomszédot.

Az entente valamennyi kapitalistája félt, hogy a drága nyersanyagból készült áru a nyakán marad. s ha azon túl nem ad, konkurrensi, akik előbb szabadulnak meg régi készleteiktől, leverik. Ebből az aggodalomból fakadt Amerikának s utána az ententának az a kegyes elhatározása, hogy a volt ellenséges országokat nyersanyaggal, készáruval és élelmiszerral ellássák. Ez az akarat nem azt jelentette, hogy az entente végre megtalálta a szívét, hanem azt, hogy feltette a zsebét.

Igen érdekes folyamat kezdődött meg: az entente országok egymásnak és a semlegeseknek nagy kegyesen tovább adogaták a drága árukat. Amerika vezetett. At tolta áruit Európába, aztán az európai országok a semlegesekhez, ezek pedig a legelőször felszabaduló ellenséges országokhoz.

A profit reményében az egyes gyárosok és kereskedők szervezetlenül, nagy titokban, hogy a másik ne tudjon róla, mindint megvásárolták, felhalmozták exportra a befogyasztást többszörösen túlhaladó mennyiségeket, hogy az exportot, mint elsősköz kezdhesék meg a felszabaduló piacokra. Azok az országok, amelyek a vaktában versenyző gyárosoknak és kereskedőknek a szomszédba átirányították drága nyersanyagjaikat és kész áruikat, olcsó nyersanyaggal fedezték szükségletüket és megkezdtek az olcsó nyersanyag feldolgozást.

Két tábor állott egymással szemben anélkül, hogy az egyik, akinél a drága áru

felgyülemlett, ellenségéről tudott volna. Pedig ez az ellenség az olcsó nyersanyagokból gyűjtötte készleteit és készítette gyártmányait s leste a pillanatot, amidőn olcsó árucikkeivel leverheti annak a konkurenciáját, akinek ő előzetesen drágább áruit áruházta.

Legelőször a svájcek és olaszok nezeltek meg, hogy az árufelhalmozásból baj lesz és blokádnak oda, az ellenség hivatalosan nem, de mégis csak kapott árut. Előállott az a helyzet, hogy az egyik szövetséges megirigyelvé a másikkal profitját, (Franciaország) kénytelen volt megengedni mindama cikke szállítását, amelyekre vonatkozóan bizonyítékok vannak, hogy más ország is teljesít szállítványokat a blokálandonak mondott országok részére. A másikat megelőzni, ez a jelszó, ez a fő gond. Exportálni! Exportálni! A fogyasztókat ehhez nem is kell utazókkal felkutatni. Esztendőkig dolgozott az S. S. S. az entente blokádnak elledőző bizottsága és gyűjtötte a fogyasztók névjegyzékét. Ez most az exportálni akaró entente kapitalistáknak kész adatgyűjteménye.

Ebben a vak vásárolgatásban minden áruaktárt megölte Jugoszlávia, Fiume, Trieszt, Ausztria és Csehország és már most előállt egy újabb helyzet. Az entente nagytökései megszabadulván a drága nyersanyagoktól, kell, hogy az olcsóból gyártott cikkeiknek teremtsenek piacot, ánde a szövetségesek és semlegesek raktárai még mindig nem ürültek ki. Felvevőképes még a Kelet, a Balkán Romániával, Magyarország, Ukrania és Lengyelország.

Oroszország ellátására is sok a pályázó titokban, de nyíltan egyik sem mer erre törekedni. Most tehát valahogyan fékezni kell azokat az országokat, ahonnan az áru beözönölhetne e felvevőképes országokba. A fék szerepére jól beváltak az ellenőrző bizottságok és ezek mindenütt újabb erővel fel is lépnek. Időt kell nyerni, meg kell akasztania a másikat, hogy az ne lehessen az első. Arról van szó, ki hódítsa meg végérvényesen a jó piacokat, ki verje ki végérvényesen régi piacáról a másikat. Imperialista háborus politika után imperialista ipari és kereskedelmi politika.

Ebben a piacok meghódításáért folyó versenyben ki lesz a győztes? Kétségtelenül Amerika. Amerika akkumulálta az európai tőket, fejlesztette és megnövelte hajóparkját, mert hiszen volt esze a veszélyes zónába nem küldeni a hajóit. Amerikában halmozódott fel a sok nyersanyag, mert a szállítás a tengerentúlra csak kis mértékben volt fenntartható és ezért épült is Amerikában és nagybődött meg igen

sok ipartelep. Így Amerika kénytelen volt nagy fonodákat és szövöket építeni, hogy a gyapottját feldolgozza, kénytelen volt bőriparát nagyban fejleszteni, stb. Ez a helyzet dióhéjban szövetségeinél is fennállott és ezért a piacokért való versengésért kell most tönkverni a német ipart, ezért kell, mint fogyasztót, elvenni a német gyármatokat, ezért kellett áttolni a drága készleteket, viselje más a veszteségeket. Ez legjobban Amerikának sikerült, a győztes tehát Amerika. Amerika legyőzte és megverti saját szövetségeseit.

Ki lesz a vesztes? Amerikával szemben minden volt szövetséges, minden semleges ország és a volt ellenségeink közül Csehország és Ausztria. Bennünket e két utóbinnak sorsa Németországgal együtt, mint legnagyobb szállítónként, közrefő érdekel és épen ezek azok, amelyeknek az iperialista kereskedelem és ipari politika következtében a teljes elszegényedés sorsára kell jutniok. Most, amidőn Ausztria is, Csehország is a legnagyobb mértékben feivették azokat az árukat, amelyeket az entente nagy kegyesen, de tulajdonképen áthárítási szándékkal szállított, ezeket a drága anyagokat a még felvevő képes piacokra elszállítaniok nem szabad és akkor, amidőn megengedik részükre a szállítást, amidőn a nyakukra lütemtet fekéek kissé engedni fognak, az olcsóbb nyersanyagból dolgozó konkurrensok mind a nyakán lesznek és minden eddigi piacukat elfoglalják hódítani, mint ahogy nagyrészüket már-már el is hódították. Mit csinál majd Ausztria, mit majd Csehország, ha a befogyasztást jóval tulszámnyaló készleteivel és a befogyasztást többszörösen túlhaladó termelésével, akkor, amidőn piacaitól teljesen elesik?

Ez ma a helyzet. Mi nyugodtan nézhetjük, mert a kommunista rend következtében készleteinkkel jobban gazdálkodunk és a régi rendben egyenlőtlenül elosztott és felgyülemlett ruházati és ipari cikkeken van olyan tartalékunk, amelyet, ha kell, igénybe tudunk venni és minél tovább blokálnak, annál fokozottabban kell majd élnünk ezzel a fegyverrel, ahelyett, hogy új szállítványokból fedeznők a hiányt.

A kapitalista államok nyugodtan éltek a blokádfegyverével, mert tudták, hogy az csak a proletárt sújtja. A burzsoázianak mindig módjában volt a blokádnál okozott drágaságot a munkásságra áthárítani és háborus nyereségeiből saját szükségletét mindenképpen fedezni.

A proletárállamban magától értődik, hogy a blokádnál okozott inséget elsősorban a burzsoáziára kell áthárítani. Ez a

blokádylikos, de egyben az ententera néve öngyilkos kapitalista politika. Minél tovább tart a bloká, annál többet kell elosztani abból, ami a burzsoánál feigylentelt. A burzsoa majd megköszöni az ententerak, a proletár meg cseppet sem zavartatja magát. Végeredményében a profittér való verseny az, amely a blokádot nem bírja és amelynek mégis csak meg kell kezdenie a szállítást. Kapitalista államban, mint Ausztria és Csehország, a proletáriátusnak aggódní kell azon, hogy a gyárak fogyasztó piacoktól elesnek, s akkor, amídön Amerika és a szemfényes enteente országok új és kibővített gyáraikat teljes mértékben dolgoztatják, hogy tulprodúciójukat el tudják helyezni, ők az elhódított piacok miatt beszűntetett gyárakat kell majd, hogy szemléljék.

Az enteente anyagpolitikája tehát ugyan az, ami a háborus politikája volt: imperializmus az iparban, imperializmus a kereskedelemben, szóval imperialista piacmeghódítás az anyagellátásban.

RENDELET.

Már több ízben panasz érkezett a pol. biztossághoz, hogy a kereskedők és általában a lakosság nem fogadják el a 25 és 200 koronás pénzeket, mert az az alaptalan hír terjedt el, hogy az új bankjegyek elvesztik érvényességüket. Felszólítok mindenkit, hogy óvakodjék mindentéle rémhír terjesztéstől és a 25 és 200 koronás pénzeket fogadják el, mert ennek a hírnek semmi alapja nincs és ezek a pénzek továbbra is érvényben maradnak.

Akik az 5, 10 és 20 koronás bankjegyeket kivonják a forgalomból és az új pénzeket nem fogadják el, forradalmi törvényszék elé kerülnek és a legszigorúbban járunk el velük szemben.

Muraszombat, 1919. május 23.

Tkálec Vilmos Füleky József
pol. megbízott. titkár.

Elő az elrejtett pénzzel.

Néhány nap mulva már két hónapja lesz annak, hogy a proletáriátus Magyarországon átvette az uralmat. Ha e két hónapra visszatekintünk, minden téren impozáns, kézzel fogható eredményeket látunk. A mezőgazdasági termelés biztosított keretekben nyugtatta a termelőszoövetkezeti rendszert, az ipari termelés — már a mennyire a nyersanyaghiány megengedi, — a legnagyobb rendben folyik, a jövedelmek megúszása és így a fogyasztás is meglehetősen egyenletes volt, sőt a forgalom lebonyolítása sem szenvedett az átmenetben súlyosabb rázkodtatást. Ami azonban a legkevésbé volt remélhető és emibe a Kormányzótanács szakértelmének és céltudatos energiájának igen jelentékeny része van: az új rendszer még pénzügyi téren is kiállotta az átmeneti időszak tüzpórádját. Ezeket a jelentős eredményeket veszélyeztetni azonban az ok talan bizalmatlanság, amelyek egyesek a pénzforgalom biztosított rendjével szemben akkor tanusítanak, amikor otthon tartott pénzüket elrejtik, keresményeik felesleges részét nem helyezik el a bankokban és különösen az aprópénzt zárják el a forgalomból. Közszöbön áll ugyan az öt koronás bankjegyek kibocsátása, ezzel

az aprópénz hiány enyhítése, de még kell mindenkinek érteni, hogy az új bankjegyek kibocsátása és a papírpénz forgalom szaporítása csak szükséges rossz, amelyhez a Kormányzótanács csak azért kénytelen nyulni, mert a pénzforgalom szabotálással szemben mégképpen védekezni nem tud.

Akik nem képesek megérteni, hogy a pénz elrejtése miért büns és becselten magatartás, azok gondoljanak arra, hogy a Kormányzótanács gazdasági irányú cselekvésének legnagyobb eredménye, az árszínvonal megtartása, csak azért volt lehetségessé, mert a bankjegyforgalmat nem kellett ok nélkül és tulságosan szaporítani. Még a proletárdiktatura előtt a kereskedők épen ugy, mint a fogyasztók, egészen természetesen találtak, hogy az árszínvonal bizottság által megállapított árakat túllépjék, addig ma az üzleti bizalmi férfiak ellenőrzése ezt teljesen lehetlenné tette. A termelőszoövetkezeti hatóságilag megállapított árakon bocsátják élelmicikkeket a városi proletáriátus rendelkezésére és ők az iparcikkeket ugyancsak maximális áron kapják. Azonban az árszínvonal további megrögzítése a hadiakadások megnövekedése következtében nehézségekbe ütközik. Hogy ki lehessen fizetni a proletárikatónák zsoldját és a hadiüzemek költségeit, kénytelen a Kormányzótanács a bankjegyforgalmat szaporítani. Már pedig azt mindenki tudja, hogy minél több pénz van forgalomban, annál kisebb a pénz egysegének vásárló ereje. Ha azt akarjuk tehát, hogy az árszínvonal változatlan maradjon és a drágaság ne növekedjék, ennek előléreése szükséges, hogy legalább ugyanolyan mértékben, mint a bankjegyek szaporítása történik, a forgalomban levő fölszöleges bankjegyek a bankokban helyeztessenek el. Mindenkinek érdeke, hogy ez így legyen, mert hiszen a drágulás mindenkit egyformán sújt.

Ha volt a bankjegy elrejtésnek eddig — nem létjogosultsága — csak — magyarázata, akkor ez is megszűnt azóta, mióta a Kormányzótanács elrendelte, hogy az újonnan elhelyezett összegek felett mindenki szabadon rendelkezhetik. Senkinek sincs oka arra, hogy pénzt otthon tartsa, kitéve azt egyfelöl az egyéni rekvirálás kockázatának, hozzájárulva másfelöl ahhoz, hogy a proletáriátus uralmának gazdasági nehézségei oktanlanul megszaporodjanak.

H I R E K.

— Az aprópénzhiány megoldása. Az aprópénzhiány, amely a bankjegy tezaurlálás miatt néhány nap óta nem egyszerű volt már nehézség az aprópénzzel és bár akkoriban a szükségpénzek kibocsátása bankművelet volt, mégis mindannyiszor sikerült megszüntetni a mizériákat. Sokkal egyszerűbb és könnyebb természetesen most a helyzet, amikor csak egy szükséges váltóeszköz kibocsátásáról van szó, amelynek tulajdonképeni pénzjellege nincs és amely mindössze arra szolgál, hogy a pillanatnyilag felmerülő aprópénzhiányon segítsen és a nagyobb bankjegyek felváltására lehetővé tegye.

Az aprópénzhiány először 1—2 nagyobb vidéki városban, így Győrött, Szombathelyen volt érezhető s ezekben a városokban a helyi intézetek forgalomba is hoztak szükségpénzeket. Miután azonban a vidéken ilyen pénzeket nagyobb mennyiségben nem lehet előállítani és attól lehetett tartani, hogy a vidéki nyomdák primitív berendezési miatt ezeket a pénzeket esetleg hamisítják és utánozzák, a Tanácskormány úgy határozott, hogy azokat a pénzjegyeket, amelyek nagyobb bankjegyek felváltására és az aprópénzhiány kiküszöbölésére szükségesek, kizárólag a Postatakarékpénztár utján hozza forgalomba, annál is inkább, mert ha különféle helyeken bocsátottak volna ki különféle szükségpénzeket, ebből zavarok támadhattak volna. A forgalomba kerülő szükségpénzek

mennyiségének megfelelő nagy címletű bankjegyeket deponálnak az Osztrák Magyar Banknál, ami azt jelenti, hogy a Postatakarék minden pillanatban képes lesz az új pénzjegyeket az Osztrák Magyar Bank megfelelő értékű bankjegyeire felcserélni. Az új 5 koronás pénzjegyek hétfőn már forgalomba is kerülnek, az új törvényes fizetési eszköz elfogadása egyformán kötelező mindenlétre. Minden egyes új pénzjegyért az említett fedezetlen felöl a Postatakarékpénztár és az Állampénztár egész vagyonával szavatol. Önmagát krosítja az, aki nehézséget támaszt az új pénzjegyek forgalombahozatalánál, aki azokat el nem fogadja, mert az aprópénzért mindenki könnyebben tud bármit is vásárolni, mint a nagyobb címletű bankjegyekért. A pénzjegyek kibocsátásával a Tanácskormány a dolgozó tömegek sürgös kívánását elégitette ki. Semmi kétség, hogy mihelyt nagyobb mennyiségű új pénzjegy kerül forgalomba, rövidesen meg fog szűnni minden nehézség, amely a pénzforgalom lebonyolítása körül ma még mutatkozik.

— Szigoruan tilos az alkohol fogyasztása. A butító, mérgező alkohol fogyasztásának engedélyezését kérték több oldalról. Példárra is hivatkoztak ahol a helyi intézők megengedik volna a bor kimerését. Ma érkezett a forradalmi kormányzótanácsról távirat a direktoriumhoz, amelyben szigoruan megtillják az alkohol kimerését és fogyasztását. Ez a hialom természetesen nemcsak helyi érvényességű, hanem kiterjed a tanácsköztársaság minden részére.

— A vasnyires ifjúság ünnepeje. A vasnyires ifjúság május 18-án fenyes bizonyosságát adta, hogy ők is haladni tudnak a kulturál, megértik a művészetet. Ezen ügyeztetikben Plechl József vasnyires tanító volt írádhatatlan vezetőjük, tanítójuk és rendezőjük. Plechl József tanítónak méltó jutalmul szolgálhatott a felette nagy siker, viharos taps, mely mind végig kísérte az előadást. Az előadás az ifjúság dalárdájának kellemesen összhangzó énekelvel nyilt meg. — Ezután következett a három felvonásos népszömmű „Lédny furlang” mely minden várakozást felülmut. A szereplők: Subjanics Lajos, Vukán Mária, Friskics Erzsébet, Skrilce Zoltán, Pozvek Ferencz, Horváth István, Fliszár Lajos, Skrilce Béla, Benkó Kálmán, Kolossa Lajos, Szodonya Teréz, Mikola Páni mindannyian nagy igyekezettel és rátermettséggel játszották szerepüket. Külön meg kell említenem Benkó Lajos ügyes alakítását, ki könyved játékaival és humoros jelenetével igen megnevelte a közönséget. A előadás közben Szocsics Jenő tanító humoros és szellemes konferálását élvezte a közönség. Ezenkívül szönr került még egy szavalt és egy ének, duett és trió. A szavaltot Benkó Mária adta kedvesen elő. Az ének szereplői Melich Jozsefné Szocsics István és Szocsics Jenő voltak, kik jóleszenő hangkiáltás általános tetszést arattak. Az előadást ismét az ifjúság dalárdája fejezte be s így a közönség a legjobb hangulattal vonult ki de még korántsem a hazatérésre gondolva, csak átengedték a nézőtér a táncoló ifjúságnak, kikkel együtt a reggeli órákig zene mellett mulattak.

— Mőhészetek kötelező bejelentése és letározása. A mőhészetek megúvásához, azok kezelésének egységes irányításához és a töbtermeléshez füződő közérdeköl a Földmővelésügyi Népbiztosság az évi április 29-én 33. P. N. sz. a. kelt rendeletével figyelmemezteti a mőhész közönséget, hogy — arra való tekintet nélkül, hogy a mőhészeti közulajdonba van-e véve vagy sem — valamennyi mőhészlet tulajdonosa, illetve kezelője, köteles nyolc nap alatt a helyi munkás, katonas és földvéstanács kikölödtője jelenlétében mőhészteröl kimutatást készíteni és azt az illetékes tanács úján a Földmővelésügyi Népbiztosság mőhészeti ügyosztályához bekölödni. A munkátanácsok által igazolt kimutatások alapján inséges mőhészadók megnevezésére a Földmővelésügyi Népbiztosság az idézett rendelet korlatozásain belül mőhétéöl krisztályukrot utal ki.